

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru România:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cienădiei 3.

Se prenumără și la poște și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Politica noastră națională.

II.

* După-ce rândurile mandatului deputatului ales pentru cercul Caransebeșului, frații noștri din comitatul Severinului au ales drept deputat pe dl Ludovic Mocșary, un luptător pentru independența regatului ungar și aderent declarat al lui Ludovic Kossuth.

Tot un luptător pentru independența regatului ungar și aderent al lui Ludovic Kossuth, dl Carol Ötvös, a fost apărătorul dlui general Traian Doda în procesul de presă, pe care guvernul a creșut de cuviință a 'i-l intenta.

E evident, că din aceste două fapte, ori-și-cât de isolate ar fi ele în viața noastră politică, nu se poate trage cu certitudine cuvenită decât concluziunea, că Românii nu se luptă nici contra cetățenilor sei maghiari, nici contra statului ungar, ci pentru dezvoltarea dreptului public al Ungariei pe baza principiului *poliglot*, și ar fi poate gata să susție chiar și un stat ungar independent, dacă el ar fi organizat pe baza acestui principiu.

Dl Ludovic Mocșary a fost ales ca susținător al acestui principiu, cu toate-că luptă pentru independența Ungariei și e aderent al lui Ludovic Kossuth.

Ear' dl Carol Ötvös e unul dintre cei mai renumiți advocați din Ungaria.

Sînt cu toate aceste oameni, care din aceste două fapte au tras concluziunea, că Românii, care totdeauna au accentuat în mod ostentativ alipirea lor către Tron, desamăgiți cu derăvîșire, au trecut ori sînt cel puțin gata să treacă sub conducerea generalului Traian Doda în tabăra lui Ludovic Kossuth.

La concluziunea aceasta n'au putut să ajungă decât oameni, care n'au înțeles nici-odată politica noastră națională și nu sînt în stare să-și dea seamă despre importanța intervenirii generalului Traian Doda în luptele noastre politice.

Partidul național român, continuînd în condițiunile create de dualism politică tradițională a Românilor, s'a pus în rezistență pasivă față cu parlamentul din Budapesta și față cu guvernul ungar, dar' nu totodată și față cu coroana ungară. El a combătut și combate cu toată hotărîrea politica greșită și primejdioasă, pe care guvernul ungar, spriginit de parlament, i-o recomandă Maiestății Sale, dar' a

accentuat la toate ocaziunile lealitatea lui față cu Tronul, neclintita lui alipire către monarhie și a stăruit mereu în credința, că mai curînd ori mai târziu Coroana, mai bine consiliată, va usa de drepturile ce-i sînt rezervate în viața constituțională și va interveni, pentru-ca cu concursul tuturor factorilor constituționali să se restabilească echilibrul în viața publică a regatului ungar și să li-se dea și Românilor puțința, de a lucra pentru consolidarea statului ungar.

Aici în lealitatea aceasta, în alipirea aceasta, în credința aceasta e tîria politică a partidului nostru.

De aceea tocmăi aici am fost combătuți mai cu deosebire. În parlament și în coloanele ȋiarelor s'a negat lealitatea noastră față cu Tronul; în parlament și în coloanele ȋiarelor am fost prezentați drept nice conspiratori contra patriei noastre; prin vorbe și fapte s'a combătut credința noastră în purtarea de grije a Monarhului nostru.

Căci măsurilor luate contra noastră atât față cu Tronul, cât și față cu cetățenii noștri mai iubitori de dreptate nu li-se putea da oare-care aparență de legitimitate decât așa, dacă partidul național român era socotit drept o împreunare de câțiva oameni fără de nici o trecere, care conspiră contra Tronului și contra patriei.

În fața acestor defăimări defegații partidului nostru au luat în conștință ȋinută la 1887 hotărîrea, de a însărcina pe comitetul executiv al partidului să-ȋ expună Maiestății Sale Împăratului și Regelui nostru cuvintele, pentru care Românii din țările coroanei ungare se vîd siliți a nu lua parte la viața publică a patriei lor.

Atît în fața celor-ce au luat această hotărîre, cât și în ochii lumii memorandumul acesta avea să fie un *act de lealitate față cu Coroana*, dar' o protestare bărbătească contra actualului regim, dacă nu chiar direct, fără îndoială indirect un *apel la Coroană*.

Deși însă luată cu unanimitate, hotărîrea aceasta n'a fost nici după aproape trei ani executată.

Căci guvernul ungar avea cuvinte de a stăru, ca ea să nu fie executată, și a găsit chipuri și mijloace, a găsit oameni, ca să amâne executarea ei timp de aproape trei ani.

Generalul Doda a făcut el singur ceea-ce n'au putut să scoată la capăt cei unsprezece bărbați aleși din conferența dela 1887 drept comitet executiv al partidului.

Dintru început numai o parte din susținătorii ardeleni ai cauzei române s'a pus în rezistență pasivă față cu parlamentul din Budapesta. Altă parte stăruia, în frunte cu metropolitul Șaguna, ca Românii să-ȋ susțină cauza și prin deputați trimiși în parlamentul din Budapesta, care acolo se protesteze contra impunerilor și de acolo să ȋină lumea în curent despre cele-ce se petrec aici la noi. Tocmai de aceea guvernul s'a folosit de toate mijloacele, ca să le facă Românilor această politică de rezistență activă preste puțință. Încredințându-se deci, că numai cu prea mari jertfe morale și materiale, cheltuind sume mari, făcînd presiuni morale, vîrsînd chiar sînge, partidul național ar pute să răsească față cu violentarea conștiențelor făcută de guvern, toȋi susținătorii sinceri ai cauzei române au recunoscut în cele din urmă, că rezistența pasivă, în actualele împrejurări, i-se impune ori-ȋi-cărui partid, care nu vrea să lupte decât cu mijloace legale. Conferența dela 1887 a enunțat deci principiul, că partidul național va pune candidaȋi numai în cercurile, în care succesul electoral pare asigurat și fără-ca partidul nostru să recurgă la mijloace nelegiuite.

Singur generalul Traian Doda a fost ales, ear' acest singur reprezentant al partidului național român a declarat, că nu poate nici el să iee parte la lucrările parlamentului din Budapesta.

Declaraȋiunea aceasta, făcută de generalul Traian Doda, a fost în viața publică a regatului ungar o ivire de cea mai mare gravitate, pe care nici cercurile politice din Budapesta, nici lumea cea mare, nici Coroana nu putea să o treacă cu vederea. — un apel la judecata lumii și la soliciȋiunea Coroanei, un *memento* pentru susținătorii ideii de stat maghiar.

Mai lămurit iese acest apel la iveală din discursul adresat de domnul general Traian Doda alegătorilor sei. În acest discurs dl general a spus lămurit, că scopul seu a fost să tragă la ureche a tuturor cercurilor politice și a Maiestății Sale asupra nemulțumirii ce-ȋ agită pe Români și asupra pericolelor ce rezultă din actuala politică a consilierilor ungari ai Maiestății Sale, *pentru-ca* să iee cît mai curînd măsuri pentru curmarea nemulțumirii și înlăturarea pericolelor.

Scopul acesta e atins prin petiȋiunea adresată de domnul general Traian Doda Maiestății Sale Împăratului și Regelui nostru.

Nu e acest *„act istoric“* o simplă rugare făcută de un om ajuns la strîmtoare, ci opera chibzuită cu rară înțelepciune a unui patriot român, care vrea să-ȋ împlinească o mare datorie, expunîndu-ȋi Monarhului seu prin căteva trăsături de condeiu cauzele nemulțumirii legitime, de care e agitată o însemnată și importantă parte din cetățenii regatului ungar.

După-ce Metropolitul Andreiu baron de Șaguna a rostit cuvintele *„Flere possem, sed juvare non!“* și apoi a murit, n'a mai rămas între Românii aȋi în viața nimeni, care ar pute să facă ceea-ce a făcut prin acest *„act istoric“* generalul Traian Doda și pentru patria comună, și pentru noi Românii îndeosebi. Căci admitînd chiar, că ar fi putut și vre-un altul dintre contemporanii noștri români să chibzească actul acesta, nu are nimeni dintre noi *„autoritatea“*, cu care vorbesce acest distins general împăratesc, a căruia lealitate e pusă mai presus de ori-ȋi-ce îndoială.

Și de aceea chiar și cei mai aprigi dintre adversarii noștri naționali au rămas tăcuți în fața acestui act.

Nu mai între Români s'au găsit oameni, care vor să se ale mai bine ca dl general Traian Doda el însuși, ca o voit generalul Doda, când a ieșit în primul plan al luptelor noastre politice.

ȋile vin și ȋile trec, și aceia, care nu înțeleg astăȋi, vor înțelegă mâine, ear' aceia, care aȋi nu vor să înțelegă, vor sta mâine rușinați în fața unor generaȋuni, care nu pot să-ȋ ierte: așea se petrece lucrurile pretutîndea în lumea aceasta, și nici la noi nu se pot petrece altfel.

Să mergem înainte, căci timpul care vine e totdeauna al celor-ce nîsuesc spre el.

Împăcarea coho-germană — opera Monarhului. În numărul seu dela 26 l. c. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, organul principelui de Bismarck, ȋice despre împăcarea coho-germană:

„Pretutîndea se recunoaște, că rezultatul principal al negocierilor e a se atribui însuși Împăratului Francisc Iosif, și că fără înfrîurirea Lui și fără obiectivitatea tuturor oamenilor de stat interesați cu anevoie se putea ajunge la un sfîrșit bun; trebuie să salutăm considerabila întărire a puterii centrale ce prin aceasta s'a efectuit în împăcarea strînsă împăcîtenită cu noi. Poporaȋiunea înțeleaptă de sigur va recunoaște și va accepta cu mulțumită acest mare rezultat. E de sperat, că zace ascuns în graul viu al poporului. Și cum se nu? Numai limba din popor, prelîngă că ofere materialul cel mai preȋios, poate împrumuta limbii, dialectului literar ȋare, viaȋă și plasticitate. Și tot ce pot face învîțăȋii cu privire la o limbă, este precizarea și clarificarea formelor gramaticale și a cuvintelor cuprîndătoare de fel de fel de noȋiuni. —

În aceste din urmă decenii s'a pornit și la Românii un curent destul de puternic, ce pe mulȋi bărbaȋi luminaȋi i'a împins la studierea graului viu din popor, și îndeosebi când cu apariȋia primului volum din *Magnum Etimologicum* al eruditului d. Hajden, din ce în ce se recunoaște și mai mult importanța studierii graului popular. — În cele-ce se urmează aci o să punem în vedere cetitorilor particularităȋile gramaticale ale acestui dialect sêlagian. Aceste diferenȋe nu vor fi lipsite de ori-ce interes; ear' dacă privirea astăȋi rămîne mai cu înlesnire isbită de ele, e căci astăȋi nime nu o să mai tragă la îndoială, precum făcuse și decedatul Cipariu în „Principia de limbă“ (veȋi pagina 258 și 347.), existenȋa unei limbi literare, care fiind odată precisată, fiindu-ȋi trase limitele, nu se poate pierde nici pe un minut din vedere, și astfel stînd lucrul, toate acele forme, care sînt proprii numai unui dialect și sînt nesusculte în limba literară, trebuie considerate drept provincialisme și ca pe atari scrutaȋor caută să le înregistreze între particularităȋile caracteristice ale celui dialect. Noi am stăruit astfel a face, și dacă abaterile în felul acesta în dialectul sêlagian nu sînt atît

atât Germanii, cât și Cehii extremi vor înțelega lucrul și nu vor altera succesul dobîndit prin fleacuri mîrunte. În sfîrșit se advertisează, că fracȋiunea germană extremă, care în trecut nu s'a mișcat totdeauna într'o direcȋiune sănătoasă, să nu se expună împuȋării, că face problematică opera Împăratului Francisc Iosif și lucrarea obositoare a reprezentanȋilor moderaȋi din amîndouă părȋile“.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 16 Ianuarie st. v.

Conducătorul Cehilor tineri Eduard Gregr despre situaȋia politică.

„N. W. Tgbl.“ dela 24 l. c. publică un interviu cu conducătorul Cehilor tineri Eduard Gregr. Domnul Gregr a declarat, că Cehii tineri încă nu cunosc cuprînsul actului de împăcare. Ei la toată întîmplarea vor avî să-ȋ examineze mai cu deamîruntul și cu obiectivitatea recerută. Ei vor fi conduȋi numai de considerările pentru interesele poporului cehic. Se pare că ascuȋiȋii acestei împăcări se îndreaptă în contra Cehilor tineri. Lui i-se pare, că Cehii vechi au făcut concesiuni mai mari decât Germanii, dar' poporul cehic va afla el, dacă sînt ori nu scutele interesele sale. Acȋiunea de împăcare are scopul, de a crea o preponderanȋă pe seama marilor proprietari. În curia cehică Cehii vechi vor avî majoritatea, prin ceea-ce Cehii tineri ȋi perd cele două locuri în comitet de curînd dobîndite. Mai îngrijitoare e introducerea dreptului de veto în cestiunile naȋionale, care ar pute restabili stările de lucruri din vechia dietă poloneză. Acum vor vîi Rutenii din Galiȋia și ȋi Nemȋi din Craina să aibă un vot curial. Gregr e de părere, că considerările politice externe au împins lucrurile spre efectuarea acestei împăcări. El nu se îndoiesc, că în dieta imperială va urma o grupare de partide cu desvîrșire nouă. Principal, Cehii tineri nu sînt în contra împăcării, dar' împăcarea îndeplinită nu s'ar părî să corîspundă dorinȋelor poporului cehic. Cu privilegiul eventualelor alegeri nouă, Cehii ar alege adversari hotărȋți de ai împăcării. Acestei dispoȋiȋi se va da expresiune și cu privilegiul alegerilor pentru dieta imperială.

Situaȋia în Germania.

Închiderea dietei imperiale și respingerea proiectului de lege socialist sînt cele mai actuale cestiuni în Germania.

FOIȚA „TRIBUNEI“

Studiu asupra abaterilor gramaticale în dialectul țeranilor români din Sêlagiu.

Să ȋicem, că undeva în lume există vre-un popor, care poate numai din pomenire scie ce va să ȋică amestecul de limbă. Fel de fel de împrîgiurări în cele din urmă silese însă pe o mare parte din acest popor să-ȋ părăsească vatra strămoșească. O și părăsească. Poporul, odinioară un întreg compact, prin această despărȋire se trunchiază. Partea ce emigrase se pune în contact ȋilnic cu neamuri, pe care mai nainte nu le cunoșcea din capul locului; partea ce stete locului, cu gîndul să muncească agrii moșteniȋi din moși-strămoși, în valma veacurilor are a face și ea la rîndul seu cu oaspeȋi, pe care nu bunăbucuroasă ȋi strînge la pieptul seu. Și pentru una și pentru altă parte prin aceste se deschise o altă lume, lume nouă. Dar' prin despărȋire măduările trunchiate perdură mult din ȋaria de mai nainte; ear' puterea agresivă acum este mai impunătoare și facultatea resistivă nu mai are parte din intensitatea de odinioară. Timpul, ca toate, trece și el. Și de-a-lungul vremii și o parte și alta din popor se pune în cunoștinȋa a multor lucruri nouă; dar' și perde din memorie una câte una suvenirile copilăriei; tot mai rămîne câte ceva și la suprafaȋa conștienȋei, rămîne ceea-ce în acea vîrstă de fericire se lipise mai tare de suflet și de inimă. ȋicem și o parte și alta din acel popor în-

văȋă multe lucruri nouă; dar' învîțătura din vreme în vreme și molescesc. Limba poporului desmembrat începe și ea a se îndrăȋi de lene, comoditate sau vre-o altă patină și mai dragălașe inimii. Se propagă civilizaȋia, învîțătura de carte; lăindu-se civilizaȋia, se lășese, — așa pe furȋș — mai ales rafineria, răsăȋarea în gust. O limbă se compune din multe elemente. Unele elemente prînd a dispăce încetul cu încetul. Gustul deobște cere cu ori-ce preȋel elemente nouă, elemente de o scîlpeală bogată. Și de ceea-ce oamenii au trebuinȋă, nu întărdie a stăru, a pune la cale toate mijloacele pentru cîștigarea acelora. Și cînd se cîștigă, se cîștigă prin muncă obositoare și, — ceva mai ușor, — prin împrumut. Dar' pentru-că nu numai oamenii sînt nedreȋpi și nu numai femeile sînt capriȋioase, se întîmplă, că factorii de puțină importanȋă, factori mai nainte nebăȋaȋi în seamă, prin un fel de noroc al sorȋii ajung a fi stăpîniȋi situaȋiei. Aci o luptă se începe. Unele elemente de limbă din luptă ies învingătoare; altele cad sdröbite în cîmpul de rășboiu. Trec mulȋi secolii la mijloc. Și lupta se întîeșese tot meren. În cele din urmă numai ce ne trezim, că limbile ce odinioară erau rupte dintr'o inimă, acum abia că-ȋi mai seamînă. Îȋi-colo câte o trăsura ce seamînă; dar' fisionomia s'a schimbat.

Să mai presupunem, că cele două părȋi, despărȋite odinioară între sine, earăși se mai trunchiază; earăși nouă condiȋii pentru fiecare parte! Alȋi prieteni, alȋi dușmani fac peacrea membrilor de noi trunchiate! Metamorfoșarea se urmează și astăȋată! Divergenȋa ȋi de ȋi devine tot mai băȋtoare la ochi, trăsurile con-

sonante ȋi de ȋi tot mai puțin. O singură ghinde s'a sêmînat, dar' au trecut o sută de ani și din o ghinde în cele din urmă ne trezim cu o sută de stejari. Stejarii sînt fraȋi, sînt dintr'o sêmînȋă, dar' pentru-că altul a fost solul, alta a fost clima pentru fiecare dintre ei, deȋi celelele sînt într'un chip tesute, stejarii nu mai seamînă frunză cu frunză. Acum putem ȋice: toate acele limbi, care sînt din una și aceeași sêmînȋă, dar' au fost sădit în felurite soluri, s'au dezvoltat în diverse climate, se chiamă din partea filologilor *limbi înrudite*. Ce o sciinȋă specială se îndeletnicesc cu constatarea punctelor divergente și statorirea caracterelor consonante ale lor. Numele acestei sciinȋe este *filologia*, sau dacă vom a-ȋi restrînge marginile, între care se mișcă, gramatica comparativă. Ei bine, ceea-ce este gramatica comparativă pentru limbile înrudite între sine, aceea este și simpla gramatică, înȋeleg gramatica bine pricepută pentru limba unui popor. Și eată cum! Nu este în lume limbă vorbită de vre-un popor, care să fie lipsită de dialectele, provincialismele sale. Stînd frunte gramaticul cu o astel de stare de lucruri, ce are el să facă? La tot cazul trebuie să-ȋ dea seamă de toate acele particularități, căci numai în chipul acesta va fi în stare să scrie gramatica unei limbi întregi. Și în această privinȋă Max Müller, Adelung, Vater și fraȋii Grimm au dovedit atît în practică, cît și în teorie importanȋa ce au dialectele și provincialismele pentru o limbă oare-care. Și astăȋi toȋi cărturarii adăpaȋi la fîntîna sciinȋei din soare-apune recunosc: cel mai bogat material pentru scrutaȋorul unei limbi

de numeroase, precăt sînt spre pildă cele fonetice și lexicele, cauza e și aci, că în ori-ȋi-care dialect formele gramaticale se bazează pe temeuri cu mult mai generale decât cele fonetice și lexicele. Particularităȋile gramaticale ale dialectului sêlagian, pe care nu le-am trecut cu vederea, sînt următoarele:

I. Terminaȋiunile excepȋionale. — Grînd preste tot, limba românească obiȋcnuiesc anumite silabe, care nu ocîră de sine, ci se aseacă la începutul sau înapoia altor cuvinte, — și lipsite fiind ele de vre-un sens oare-care, — prin această adăugare, nici că modifică în ceva sensul cuvintelor, la care sau alipit. O silabă de felul acesta și necunoscută graului literar există în dialectul sêlagian; — ea este silaba *nă*. Silaba *nă* ȋi ține locul inapoia cuvintelor: cânepisce, mirise, pepinise, gingie, bobisce, tufisce, funinge, topisce, împărȋășie, măzêrisce și aproape înapoia tuturor acelor cuvinte, care în graul literar au terminaȋiunea în *isce*. Adăugându-se silaba *nă* la aceste cuvinte, ele se rostesc după dialectul sêlagian întocmai: cânepȋșȋtină, mîrȋșȋtină, pepinȋșȋtină, gingină, bobȋșȋtină, tufȋșȋtină, furingină, topȋșȋtină, împărȋșȋtină și măzêrȋșȋtină. —

Terminaȋiunea augmentativă *ovă* și în limba literară se adăuge adese la unele cuvinte, fără-ca să modifice măcar înecȋva sensul aceloră, în dialectul sêlagian această terminaȋiune se adăuge însă la unele cuvinte, care sub forma aceasta graului literar sînt necunoscute. Astfel dialectul sêlagian are mășȋtihoșie, mășȋtihoșiu, mîlȋroșiu, vîduoșiu, uspȋtoșiu, uspȋtoșie etc., pentru maș-

Luptele electorale decurg deja demult și în aceste vremi câteva săptămâni se va întruni noua dietă imperială germană. Acum toată lumea se întreabă, ce impresiune va fi făcut votarea dela 25. I. c. asupra cartelului? Pentru că aderenții cartelului și-au împărțit voturile în cestiunea legii socialiste: liberalii naționali au votat pentru ea și conservatorii în contra ei. Dealtminte între cartelisti se repetă mereu frecările; se ivesc candidații, care nu-i convine nici uneia, nici cealaltă fracțiune, și comitetele centrale sînt silite să dea aderenților cartelului ordine, cui anume să-și dea încrederea. Situația la nici o întîmplare nu e plăcută. De aci se explică adîncă impresiune ce s'a produs în Berlin, când împăratul și-a exprimat în mod atât de extraordinar regretele din incidentul morții lui Franckenstein, unul dintre conducătorii centrului. E sigur, că dacă fracțiunile cartelului nu sînt laolaltă, din aceasta vor trage mare folos sau cei din centru, sau democrații sociali, sau toți împreună.

Conferența în contra sclavagiului.

Avem înaintea noastră o încercare fără de noroc. Amânări preste amânări; greutatea preste greutatea. Se hotărîse, ca în palatul anume hotărît din Bruxella, conferența să se țină la 21. I. c.; ei, dar' s'a întîmplat, că dl. Arendt, delegatul Germaniei, s'a îmbolnăvit de influență; Nazar-Aga, ministrul Persiei, a fost reținut la Paris din cauza unei negocieri diplomatice; unul dintre delegații tehnici ai Congului și un reprezentant al Portugaliei nu s'au putut prezenta. Astfel, cu toate hotărîrile cele mari dela început, nimic nu se mișcă încă, și cine știe, câtă vreme o să mai treacă, până când hotărît se va pune capăt barbarului negoț al sclavilor.

Dar' după ce nenorocita conferență în contra sclaviei nici nu se poate întruni, apoi mai are și dușmani foarte ciudați. În unele cercuri dealtminte foarte serioase se acuză conferența anti-sclavagistă de excitația ce se manifestă pe coasta africană, mai ales în regiunea, în care se practică negoțul de sclavi. Filantropii, care luptă pentru desființarea barbariei acesteia, nepotrivită cu vremea noastră, sînt acușați a fi instigatori ai revoltelor din urmă din Obock. E în adevăr vrednic de semnal acest argument, care s'ar putea invoca în contra ori-cărei represii a tâlhăriilor și a contrabandei.

Transacțiunea germano-cehă.

Lui „Pester Lloyd“ i s'a trimis din Praga un extras telegrafic al protocolului conferenței germano-cehe din Viena, care este de următorul cuprins:

Participanții la conferență, convocați de ministrul-președinte, se deobligă a se întreprinde cu toată hotărîrea la partizanii lor politici pentru primirea următoarelor puncte de învoială, care formează un întreg și au obținut aprobarea guvernului. Cu deosebire se deobligă membrii germani ai conferenței, pe baza acestei

învoiei și la cas, că ea va fi primită de toate părțile participante la conferență, a propune reintrarea partizanilor lor în dieta provincială. Îndată ce partizanii politici ai membrilor conferenței vor fi primită această învoială, ceea-ce se va hotărî în consultarea lor dela 26 Ianuarie, învoiala este deobligătoare pentru toate părțile, prin urmare și pentru guvern.

1. Consiliul provincial școlar va consista din două secțiuni, care în cadrul cercului lor de activitate vor lua concluse de sine stătătoare. Una dintre aceste secțiuni va primi afacerile districtelor școlare germane, cealaltă a celor cehe. Consultările plenare ale consiliului sînt rezervate toate afacerile, care sînt comune tuturor școalelor din Boemia, precum și înființarea așa numitelor școale ale minorităților. După înființarea școalelor din urmă, ele vor fi subordonate după limba lor de instrucțiune respectivelor secțiuni.

2. Școalele minorităților. Legea școlară pentru Boemia dela 19 Februarie 1870 este a se modifica într-acolo, că în §. 1. se va adăuga următoarea alineă aditională: „Dacă în comune școlare cu populație germană și cehă, în care există numai școale comune publice cu limba de instrucțiune germană sau numai cu cea cehă, există trebuința de instrucțiune și în a doua limbă a țerii, este a se satisface acestei trebuințe prin întemeierea de școale populare publice cu această limbă de propunere (școale de minoritate).

Trebuința este a se considera ca existentă, când se vor afla cel puțin 40 de copii obligați a frecuenta școala, ai căror părinți au locuit în decurs de 5 ani în comună, sau 80 de copii, ai căror părinți au locuit trei ani acolo. Naționalitatea este a se constata pe cale oficială prin mărturisiri luate în scris. Plusul cheltuielilor acestor școale se rebonifică comunelor din fondul țerii. Acestea are valoare și relativ la școalele de minoritate înființate până acum.

3. Consiliul de cultură provincial va consista în viitor dintr-o secțiune cehă și din una germană și dintr'un colegiu presidial pentru afacerile comune. Fiecare secțiune consistă din adunarea delegaților și din comitetul de secțiune. Aceste secțiuni resoală separat agendele, care li se predau decîtă colegiul presidial. Fiecare secțiune are un birou propriu, care va fi instalat separat de colegiul presidial, își numesc funcționari și învățători mobili (Wanderlehrer) și are putere disciplinară asupra lor.

4. Înființarea unei camere comerciale în Boemia-de-Ost. Se constată, că districtele camerelor comerciale din Praga și Reichenberg sînt prea mari și că sînt necesare mai multe camere comerciale. Din numele două districte se vor separa unele cercuri de contribuție și se va crea un nou district pentru o cameră comercială. Totodată se va cerceta, că nu este de lipsă regularea unor districte de până acum. Noua cameră comercială va primi un nou mandat în consiliul imperial și în dieta provincială, fără-ca prin aceasta să fie scurtată reprezentanța celorlalte camere comerciale într'al doilea colegiu electoral.

5. Din cauza acestei schimbări teritoriale a districtelor camerelor comerciale este

necesară și o revizuire a ordinii electorale a camerelor comerciale atinse de aceste schimbări.

6. Statorirea districtelor judecătorești. Teritoriile judecătorilor ceruale și ale tribunalelor se vor scimba cu considerarea dorințelor populației interesate și a raporturilor economice și de comunicațiune, așa ca teritoriul fiecărei judecătării după putință să conțină numai comune de una și aceeași naționalitate. În cas de lipsă guvernul va face conform împingărilor financiare o sporire succesivă a judecătorilor spre ajungerea acestui scop. Elaborarea acestui operat se va concretiza unei comisii a curții de apel (Oberlandesgericht) din Praga, întregită prin bărbați de încredere. Operatul se va subterne dietei provinciale spre aprobare, după putință încă în sesiunea viitoare. Din schimbările în organizația judecătorească se vor trage și consecințele relativ la reprezentanțele ceruale și la cercurile electorale. Delimitarea acestora se va face după putință după naționalitate.

7. Organizarea curții de apel din Praga. La ocuparea celor 41 de locuri de consilieri, sistematizate pentru această curte, numai față cu 26 se va susține condițiunea cunoașterii ambelor limbi din țeară, ear' dela 15 nu se va pretinde cunoașterea limbii cehe. Aceasta se va observa la publicarea concurselor. Din fiecare din aceste două grupe se va forma câte o comisiune personală și câte una disciplinară, cărora li-se vor supune respectivele părți ale țerii după naționalitate.

8. Numirea funcționarilor la judecătoria de 1. instanță. Aici nu se poate statorî o regulă precisă. Administrației justiției i-se rezervă să procedă la numirea judecătorilor, a procurorilor și a personalului de cancelarie și de serviciu din cas în cas cu așteptarea minuoasă a trebuințelor serviciului și cu considerarea pretențiunilor legitime ale competențelor.

9. Revisuirea ordinațiunii în privința limbii. Îndată-ce schimbările teritoriilor judecătorilor, puse în perspectivă, vor fi deservite, va fi supusă unei revisuiri ordinațiunea dela 19 Aprilie 1880 relativ la usul limbilor țerii în comunicațiunea judecătorilor din Boemia cu partidele și cu autoritățile autonome. La pertractările ce vor urma în această privință amîndouă partidele își rezervă în atitudinea lor punctul de vedere al principiilor lor.

10. Legea relativă la usul limbilor țerii la autoritățile autonome. Guvernul declară, că respectivul proiect de lege, votat de dieta provincială a Boemiei, nu va fi supus Prefinței sancționării. Acest proiect de lege va fi în sesiunea viitoare din nou supus desbaterilor dietei provinciale și se învoiesc toate părțile, ca, afară de Praga, toate orașele cu statut propriu să fie tractate ca și celelalte comune.

11. Reforma sistemului electoral pentru dieta provincială și înființarea curiilor naționale. Se va face o reformă a sistemului electoral pentru dieta provincială, avînd a fi luate în considerare toate momentele dătătoare de ton după o măsură egală pentru amîndouă naționalitățile. Relativ la reprezentanții marilor proprietari, colegiul electoral al grupei alodiale va fi împărțit în mai multe colegii electorale,

împărțite după teritorii. Guvernul va prezenta numai decît în sesiunea viitoare un proiect de lege relativ la modificarea sistemului electoral pentru marea proprietate alodială și va declara, că în cîrînd va prezenta un proiect de lege pentru o reformă electorală generală. În locul celor două curii de până acum, compuse din deputații cercurilor orașenești și rurale, vin prelungă curia marelui proprietăți, care rămîne, două curii noi: curia deputaților cercurilor cehe și curia deputaților cercurilor germane. Aceste două curii se vor forma după o listă compusă pe baza posesiunilor factice și cu adausul, că deputații camerelor comerciale vor fi întrebați la intrarea lor în dieta provincială, căreia dintre cele două curii naționale voiesc să aparțină. Aceste curii vor ave să împlinescă aceleași funcțiuni relativ la alegeri, pe care le-au exercitat curiile de până acum, și spre acest scop este a se prezenta în sesiunea viitoare un proiect de lege. Print'o lege, care va intra în vigoare deodată cu reforma electorală, fiecare din acele trei curii va fi investită cu dreptul de veto pentru concluse despre schimbări în organizația țerii și reforme electorale, precum și despre cestiuni, care privesc usul limbilor țerii în viața publică la autoritățile autonome și la institute de învățămînt, care nu aparțin numai exclusiv unei naționalități, întrucît asemenea cestiuni se țin de competența dietei provinciale.

CRONICĂ.

Distincțiune. Maiestatea Sa Monarhul a acordat preotului gr.-cat Simion Bocșa din Chețel pentru activitatea sa zeloasă ce a dezvoltat în decurs de 62 ani pe terenul bisericesc și al educațiunii poporului crucea de aur pentru merite cu coroana.

De ale universității din Cluj. „P. N.“ află, că Dr. Stefan Apáthy jun., docent privat la universitatea din Budapesta, este numit profesor ordinar pentru zoologie și zooteomie la universitatea din Cluj în locul profesorului Dr. Geza Entz, numit la universitatea din Budapesta.

Înteruperi de comunicațiune din cauza apei. În urma ploii de Joi noaptea a exundat pârăul Repaș dintre Orăștie și Simeria, în urma căreia trenul de dimineața a sosit în Deva cu o întârziere de 5 ore. Trenul de după amiază a întârziat numai cu o jumătate de oră. Inundațiunea a stricat drumul ferat și între Ilia și Branișca așa, încît trenul de amiază nici nu a sosit la Deva.

Trăsnet în Ianuarie. Ni-se scrie din Greovaț (Caras-Severin): În 12 Ianuarie st. v. fiind o zi noroasă, ploua încă des-de-dimineață, mai suflînd și crivețul. Temperatura preste și era moale, ear' atmosfera în nemărginită mișcare. La 4 ore post-meridiane, agîtându-se din nou atmosfera, începî a tuna de 3-4 ori. Deodată se auzi o detunătură puternică, care puse în uimire și teamă în trecagă comuna, și ce se vedeți, un trăsnet puternic lovi în casa locitorului Frențiu Boțoc, și unicul seu fiu în etate de 12 ani, ședînd la ferestri, fu omorît la moment. Mama, care fiind lîngă cuptor, cădînd leșinată, dar' nu i s'a întîmplat nimic. După trăsnetul urmîndă un torent de grindină în mărimea boabelor de cucuruz, care de nou băgă spaimă în locuitori.

Un om dispărut. Din Vințel-de-sus se scrie, că economul din Năjlac Alexandru Rotariu a dispărut. La început nu a fost bă-

țător la ochi, că a lipsit atîta timp din sat, dar' acum s'a observat și gendarmeria, bănuind vre-o crimă, îl urmărește.

O fată mîncată de lupi. Dilele aceste o fată mică a mers dela Hațeg acasă. În părțile aceste sînt acum mulți lupi, pe care foamea îi face foarte obrasnici. Bestiile au năvălit asupra nefericitei ființe și a mîncat-o cu deservire. Pe drum au aflat oamenii numai nise sdrênge sîngeroase rămase din hainele fetei.

Din Bucovina. Primim următoarea scrisoare din Davidesci: În 1 Ianuarie cal. Iulian 1890, în ziua anului nou și a Sf. Vasile-cel-mare s'au strîns pe timpul sf. liturgii în biserica din Davidesci, ținutul Cozmanului (Bucovina), întreg personalul bisericesc cu o mulțime mare de popor de ambele sexe, tineretul școlii cu conducătorul ei, fiind și mai mulți oaspeți externi fără deosebire de religie și națiune. După sfîrșitul sf. liturgii, cantoralul bisericesc domnul George Turcan și conducătorul școlii populare domnul Partenie Hosovschi în numele întregii comune au înmanat în-de-comun în împingîrime de toți stimatului și iubitelui lor paroh, domnului Vasile Nichitovici, exarch arhiepiscopesc, în semn de adevărată recunoștință a activității sale cu spor și ninsuță pentru biserica și școală, — aducînd înainte eminenta reușită a primului peregrinagiu la reliquile s. m. m. Ioan-noul la Suceava în 2 Ianie 1889 calendarul Iulian, din Davidesci, — ca ziua onomastică a parohului, — o cunună de onoare, consistînd din spicuri de tot felul de grîne — din flori artificioase și de grădină, — din ramuri de brad și mestecen. Cuvîntarea a ținut-o George Turcan în numele personalului bisericesc și al comunei, ear' din partea școlii conducătorul domnul Partenie Hosovschi! Venerabilitatea sa domnul sătorit fu vesel mișcat și, adînc pătruns, a mulțumit întregii adunări cu puțină, dar' adînc pătrîndătoare cuvinte, promișînd tot așa și mai departe ca păstor și amic a lucra neobosit pentru ridicarea bisericii și a școlii din toate puterile lui; ridicînd în semn de mulțumită un cuvînt și „Mulți ani Maiestății Sale gloriosului Împărat Francisc Iosif I. — și strălucitului nostru, Excelenței Sale arhiepiscop și metropolit al Bucovinei și Dalmației Dr. Silvestru Morariu.

Lucrările de fortificațiune în România. Consiliul de apărare al României se va întruni din nou în cursul acestei săptămîni sub președinția regelui, când se va discuta din nou cestiunea creditului de 50 milioane, pe care vrea să-l ceară guvernul român pentru continuarea fortificațiilor.

Împăratul Germaniei în contra dușului. Împăratul Germaniei, după-cum se împărtaşește din Berlin, a luat o atitudine hotărîtă în contra dușului și are de gînd să extirpeze acest rău obicei social. El a dat ordin, că el oficer, care omoară pe camaradul lui în duel, are să fie cassat. Acest ordin va ave de sigur efectul dorit, și dacă odată în armată nu se va cultiva duetul, de sigur și studenții se vor lăsa de el.

Îmbunătățirea sortii lucrătorilor în Germania. Mesagiul împăratului pentru închiderea Reichstag-ului mulțimesc deputații pentru probele de dragoste date familiei imperiale cu privilegiul morții celor doi împărați germani; el mulțimesc deasemenea Reichstag-ului pentru-că a ajutat să asigure stabilitatea forțelor Germaniei; Reichstag-ul a contribuit deasemenea a garanta împăratului o situație în lume, care să-i dea posibilitatea, de a apăra cu succes cauza păcii și a civilizației în consiliul popoarelor. Mesagiul trece în urmă în revistă legile de ordine interioare; el stăruiesc asupra acelor ce se raportează la îmbunătățirea sortii claselor lucrătoare. Aceste legi trebuie să dea fructe și să asi-

ihă, maștuh, mire, vîdov, oaspe, ospeteasă, vîdovă. —

Terminația neutră *ău* în graiul viu al țeranilor români din Sălagiu aproape exclusiv trece în *ău*, spr. p. gutiui, gutiie (poamă), căpătîiu, călchiu, pentru gutîiu, gutîie, căpătîiu, călcăiu. —

Terminațiunea adiectivală *atec*, în conformitate cu regulile fonetice ce caracterizează dialectul din Sălagiu, se schimbă în *ău*, spr. pl. iernatic, tomnatic, pentru iernatec, tomnatec. —

Terminațiunea neutră *et* ce de obicei se usitează pentru formarea numelor colective, în dialectul sălagian își perde din lungime și e sună scurt, spr. p. fagițet, pômët, prûniët, pentru fâget, pomët, prunet.

Pentru terminațiunea adiectivală *aciui*, fără de schimbare în sens, din vreme în vreme se obișnuiesc în dialectul din Sălagiu și terminația *as*. Astfel pentru băciui, gonaciui, fugaciui, stângaciui, lungaciui, pungaciui, se folosește *botaș, gonaș, fugaș, stangaș, lungaș, pungaș*. În limba română, după usul aproape deobște, substantivele și adiectivele formate cu *as* se pronunță cu accentul pe silaba penultimă. (Vezi: „Sufixe latinesci aceus, uceus, iuius în limba românească“ de St. Stefurea. „Convorbiri Literare“ an. 1877, pag. 217). În dialectul din Sălagiu și aci întîlnim o mică abatere, accentul cade pe *as*. Din sufixul latinesc *iuius* s'a născut în limba românească terminația *iș, eș*; tot din acest sufix s'a născut și terminația *es, eș* neaccentuat, cu ajutorul căreia în limba românească se fac adiective din substantive, — în dialectul din Să-

lagiu e din acest sufix a trecut în *î*, astfel pentru terminația literară *es* și *eș* aci avem *iș și îș*, spr. pl. guriș, leniș, uatiș, lenișă, uatișă, gurișă, pentru gureș, lenes, oacheș, lenesă, oacheșă, gureșă. Latinescul *iuius* în limba română a trecut în terminația *ău*; contra usului literar în dialectul din Sălagiu pentru acest *ău* se folosește aproape în deobște augmentativul *oiu*, fără o leacă de modificare în sens, spr. pl. acroiui, negroiui, amăroiui, asproiui, gâlbănoiui, cenușoiui, vîrdoiui, mîneroiui, albiui, pentru acriu, negriu, amăriu, aspriu, gâlbui, cenușiu, vîrdiu, mieriui, albiu. Contra tradiției literare și usului general în aceste din urmă decenii limba literară a înăbușit pe *î* din terminația *oiu*, cu ajutorul căreia se formează adiective cu sensul participiului prezent activ, adiective exprîmătoare de necesitate ori de putință și în genere mai multe substantive, — nu putem ave de scop scurta corectității acestui proceduri, destul este, dacă însemnăm, că primele încercări în această privință le întîlnim în gramaticile lui Eliade Rădulescu (1820), Goleșcu (1840) și la Bălășescu (1850). În dialectul din Sălagiu *ău* final în urma unui *r* se rostesc, aci deci avem: gângăhoriui, aflătoriui, fluierariui, cuptoriui, mîncătoriui, pentru gânditor, aflător, fluierar, cuptor, mîncător. Aceste fenomene excepționale le înșirăm drept particularități ale dialectului din Sălagiu în ceea-ce privesc formațiunea cuvintelor. Acum putem trece la formele gramaticale propriu zise.

II. Articulul. Articulul are menirea de a determina mai deaproape ceea-ce este nehotărît. Ioan Maiorescu a susținut, că în limba românească există numai un articol, *al*, Ci-

pariu și cei mai mulți gramatici admit doi articli, unul primar *l, le, a* și unul secundar *al și cel*. În dialectul din Sălagiu, ca aproape pretutindenea în usul vulgar, articolul *l* se perde în pronunțare; ear' forma determinată la singular se exprimă prin *u* sonor, spre pl. omî, capî pentru omul, capul, — la plural în nominativ deasemenea *l* se perde, — excepțiune făcînd dela acest us general dialectul macedonean, unde *l* se pronunță muiat ca unguerescul *ly* și italianul *gli*, (vezi: „Studiu asupra dialectului macedo-român paralel cu cel daco-român de dl Gr. Silași în — „Transilvania“ an. 1874“) — și *î* rămas din articol se contrage cu *î* din terminațiune, spr. pl. oameî pl. oameii. Cu respect la articolul secundar *al*, usitat cu posesivele meu, tîu, seu, cu numerele doi, trei, patru, — și genitivul, observăm, că dialectul din Sălagiu pentru toate formele acestui articlu, care sînt *al, ai, ale*, nu are decît forma *a*, astfel pentru al meu, ai mei, ale mele, tot numai *a* mîuei, *a* mînei, *a* mîlele. În dialectul macedonean încă avem *a* pentru *al* înainte de geni iv, numai cît aci *al* se descompune în elementele ce îl alcătuiesc și *a* rămîne înainte de genitiv, ear' *l* se adăue la unul din numele posedaute. (Vezi: „Stud. de Gr. Silași, ibidem, pag. 103.)

III. Declinațiunea. Drept particularități ale graiului românesc din Sălagiu în ceea-ce privesc declinațiunea însemnăm: Numerele ce aparțin declinațiunii I. în vocativ la singular formează vocativul articulat tot ce pe vocativul nedeterminat, spr. pildă *Ană, Saftă*, și în loc de *Ano, Safto*, tot sub forma nearticulată *Ană, Saftă* rămîn, și dacă se poate dice, că tot se deosebesc în ceva, este chipul

de rostire mai pronunțat. Acest mod de rostire nu era străin nici celor vechi. (Vezi „Principia“ de Cipariu pag. 368 și 360.) Și mai e în us și la Macedo-Români. Casul oblic articulat al singularului în graiul literar la declinațiunea I. se formează prin adăugarea unui *i* la forma casului oblic nearticulat. Dela această regulă se abat numai cuvintele terminate în *ie*, avînd la genitiv *iei* și nu *iui*. (Vezi „Călușa ortografică“ de H. Tiktin, ap. în archiva soc. sci. și lit. din Iași pag. 189 a. 1889.) În dialectul din Sălagiu și aci întîlnim o abatere dela usul general, căci chiar și pentru astădată în loc de *iei* avem *iui*, spre pildă: ghiui, moșii, arii — viiei, moșiei, ariei. Putem statorî ca regula generală: în dialectul sălagian genitivul și dativul articulat al tuturor numelor feminine, masculine și proprii este cu *i* contras și nici-odată cu *ei*: spre pildă mesii, țerii, maichii, Anii, Mării, popii, vîlghicii. Numele proprii de persoane bărbătești și în dialectul din Sălagiu, toamă ca în cel din Biharea (vezi „Convorbiri Literare“ vol. XX, pag. 1002 „Graiul românesc din Biharea“ de M. Pompiliu), au articlu la urmă, ca și celelalte nume, spre pildă: boii Petri. În opunere cu usul corect al graiului literar, dialectul din Sălagiu obișnuiesc substantivele terminate în *ea*, precum sînt *nuca, curea*, la nominativ plural nearticulat și sub forma *nuiei, curei*; tot astfel, deși nu toate, formează nominativ plural și substantivele terminate cu sufixul *ea* și *ala*: spre pildă, *tomnăli, școli, boli, tocili, sculi, țidruți* pentru *toameli, școale, boale, tocile, seule, țidule*. Usul cu *e* este mai general și de bună-seamă și mai corect.

La declinația substantivului *tatăl*, cuvînt cu declinație excepțională și în graiul literar e de observat, că la nominativ plural are *tați* pentru *tătani*; tot în chipul acesta *mumă* și *trate* la nominativ plural au mume și *trați*, ear' forma *mumăni* și *frățini* din capul locului nu este cunoscută. Pentru nominativul articulat *tatăl* în comuna Băița (districtul Cehului-Sălagiului) se obișnuiesc și forma *tatele*, cunoscută și usitată și în părțile năsedune în Ardeal.*

În declinația numelor nearticulate la singular și plural în acusativ particula *pre*, ce se pune înaintea numelor, se folosește lipsită de *r*, sună deci totdeauna *pê*.

IV. Adiectivele. În ceea-ce privesc adiectivele însemnăm drept particularități mai mult fonetice, că la formarea comparativului și a superlativului se usitează mai și prea sub forma *măi* și *pê*, spre pildă: țeranul român din Sălagiu rostesc: *iel i măi bun, pê jib, pê pogan*, pentru: *el e mai bun, prea jib (mare), prea pogan (tare)*. Ce s'ar mai putea însemna, e că când comparativul se formează cu ajutorul prepozițiunii *decăt*, această prepozițiune se pronunță *ghecă*, spre pildă: *Stefan i măi lotru ghecă tînie* — *Stefan e mai lotru (istef) decăt tine*.

(Va urma.)

* Cuvîntul *an* la nominativ plural în dialectul sălagian are numai *ai* pentru *ani*. Forma aceasta o întîlnim și la scrierile vechi, astfel în „Tălcuț Evangelicilor“ tip. la Brașov în anul 1580, la Luca cap. XIII, v. 10-17, cetim: *Frății miei*, în ceață evanghelie de astăzi, vindecă *Isus* o muiare ce eră îndrăciată și ologă de opt-spră-dece ani. Cit. dup. „Crestomatia“ de Cipariu, ed. la anul 1868.

gure pacea țării; trebuie să deosebească a se convinge clasa lucrătorilor, că legea le caută interesele lor și că vor obține satisfacție pentru interesele sale legitime, dar numai prin mijloace pacifice și legale. Împăratul consideră, că e prima sa datorie de a lucra în acest sens.

Timpul în Europa. Presiunea aerului în Europa este foarte diferită și preste tot, în urma ciclonilor ce au băntuit în Nord-Ost și Vest, timpul este foarte neliniștit și schimbător. Prin părțile noastre desenează de câteva zile timp schimbător, frigul s'a miuit și în loc de zăpadă a început a căde ploaie, ear' de alături a început a sufla în continuu un vânt vehement.

Pericolele luminii electrice.

Acum, când în multe locuri vor să introducă lumina electrică pe strade, este bine a se ști, câte pericole poate pricinui electricitatea.

În todeauna lumii i-a fost frică de trăsnet, serie dl Charles Vincent într-o revistă științifică engleză, și descoperirea mijloacelor de a depărta pericolele trăsnetului, n'a micșorat această frică. Nu este straniu ca să se joace acum în stradele noastre cu un adevărat trăsnet artificial, lumina electrică.

În Europa morțile, care provin din această cauză, n'au fost încă numeroase, dar în America, unde întrebuințarea electricității ca putere mișcătoare și ca mijloc ecologic este foarte răspândită, numărul accidentelor sunt considerabile. Mai bine de 100 decese de asemenea natură au fost înregistrate la New-York în anul trecut. Nu este săptămână, care să nu aducă contingentul său acestei liste funebre.

Un lucrător lucrează pe acoperișul unui teatru, atinge firul electric: eată-l trăsnet; corpul său se mișcă arde deasupra trecătorilor înspăimântați și o privitoare moare de frică. Câteva zile mai târziu un alt lucrător, împingând o vitrină metalică, este și el trăsnet tot astfel. Un cuiu dela cisma lui, care i'a străpuns ciorapul ce purta, a slugit de fir electric.

În urma acestor teribile accidente, municipalitatea din New-York a suprimat mai bine de 110.000 kilometri de fire aeriene.

Dar firele puse sub pământ sunt tot atât de primejdioase. Câte lovitură de trăsnet ar pute să se producă de o concentrație de electricitate, precum sunt acele-ce ne dă exemplul următor:

În colțul stradelor William Street și Wall Street (New-York), comunicațiunea firelor electrice de sub pământ, găsindu-se întreruptă, curentul, la presiune de 100 volți numai, a topit cablurile, tuburile de fer, care le conțineau, pe o lungime de mai multe picioare, și chiar pavagiul dimprejur pe o întindere de doi metri.

După dl. Westinghouse, liniile de sub pământ după sistemul lui Edison produc crepături, foarte puțin timp după instalatiunea lor, și devine atunci posibil, punând un simplu tub de conducere de apă în comunicațiune cu conductorul principal, de a atrage o cantitate suficientă de electricitate pentru a alimenta mai multe lampe. (Să amintim aici ceea-ce s'a produs de curând pe bulevardul Capucinelor la Paris, în dreptul stradei Louis le-Grand. Toți caii trecând pe acolo, simțeau o puternică sgudivă de electricitate, unii din ei și cădeau ca trăsniți.)

Publicul, dice cu dreptate dl Charles Vincent, are dreptul de a cere cu stăruință, ca companiile autorizate a se servi de o putere astfel de redutabilă să fie obligate a lua precauțiunile necesare. Este specialmente indispensabil, ca firele telefonice, tuburi de apă, acele de gaz, grilagiurile de fer, trotoarele de pe strade și capacele dela gurile de canaluri să nu se schimbe în mașini infernale!

Reglemente aspre trebuiesc făcute în viitor de municipalități. De ce nu s'ar reglementa înainte chiar?

Electricitatea este primejdioasă în trei feluri. În mare cantitate și slabă putere, ea distruge prin topire conductorii nesuficienți sau jumătăți de conductor; la mare presiune, distruge prin rupere conductorii nesuficienți și arată o tendință de a păși calea, care i'a fost indicată, pentru a-și eroi o alta.

În fine, prin singura sa prezență, electricitatea, intrând și ieșind într'un conduct, produce un curent momentan, ea pătrunde în conductorii vecini.

Din toate aceste fapte rezultă, că condițiunile indispensabile unei siguranțe relative, precăt se poate hotărî astăzi, sunt cele următoare:

I. Conductorii de mare dimensiune, de capacitate și conductibilitate îndestuitoare.

II. Un izolament perfect.

III. Curente cu slabă putere și prin urmare instalațiuni limitate la zone mai restrinse.

Ori este precisamente o tendință pentru a reduce costul instalațiunilor de putere electrică, de a întinde nemăsurat raionul acțiunii.

Se vorbește de 10.000, 15.000 și până la 20.000 volți. Nu este aceasta a merge cu ușurință înaintea pericolelor?

Se poate uita așa de lesne, că în vecinătatea unui astfel de curent, conductorii cei mai nevătămători sunt expuși a deveni primejdioși prin inducțiune, fără a vorbi de contaminațiunea totdeauna posibilă a unei crepături electrice?

Ori-ce instalațiune de electricitate măreață presupune pericole nouă pentru viață și proprietate.

VARIETĂȚI.

(O femeie însărcinată de 16 luni.)

La Chicago, un orășel din statul Misisipi, în America, spun diarele americane că este o femeie însărcinată de 16 luni. Se tot umflă, se umflă mereu. A fost dusă pe la diferiți doctori celebri, însă nici unul n'a putut să-i scoată prin vre-o doctorie internă copilul sau copiii din pânțe; nu e alt chip decât să i-se taie burta, însă dînsa refuză. Doctorul Harding din Filadelfia ar fi constatat, că copiii trăiesc în pânțele mamei lor și că sunt în număr de patru.

(Cât costă un nas roșu). Sânt bețivi în Ungaria, slavă Domnului, dar' și în Rusia n'ai ce să faci. La Ivanovsk, un orășel din guvernământul Moscovei, mai nu e om, care să nu aibă nas roșu ca o pălăgie și crescut ca un cartof ploduros.

Într-o zi doctorul orașelului se întâlnește cu un prieten al său, care avea un nas fenomenal.

— Când ai sci ce urît îți șede, dîse doctorul, cu nasul acela roșu și diform, ai veni numai decât la mine și m'ai ruga să te pun la o cură strașnică ca să-ți scot roșeața și să-ți îndrept nasul.

— Și cât m'ar costa o așa cură? întrebă bețivul.

— Vre-o 400 ruble.

— A! ha! cu 400 ruble nu cred să faci nimic. Eu am cheltuit 400 mii de ruble de mi-am adus nasul în starea asta.

POSTA ULTIMĂ.

(Telegramele jiarului „Sieb.-Deutsch. Tageblatt“.)

Viena, 28 Ianuarie n. Toate foile de aici s'arbitorează împăcarea germano-cehă. Rutenii pretind un arangament analog pentru Galiția. Unele foi poloneze ventilează cestiunea sileșiană. Scirile despre schimbări ministeriale sânt desmînțite.

„Abendpost“ aduce un articol despre ziua născerii împăratului german, amicul și aliatul monarhiei noastre. La dineul de Curte din Hofburg a toastat Maiestatea Sa în sănătatea împăratului Wilhelm.

Berlin, 28 Ianuarie n. Regele Saxoniei a prezentat împăratului felicitările principilor germani la ziua născerii. La împărăteasa Frideric a avut loc un dejun familiar, la principele Bismarck un dineu diplomatic.

Cracovia, 28 Ianuarie n. Din cauza relegării alor trei studenți în medicină au erupt de două zile tulburări serioase între studenți, care au trebuit să fie suprimate cu ajutorul trupelor.

Teheran, 28 Ianuarie n. Ablegatul englez a prezentat Șahului o nouă traducere persiană a evangeliilor. Din acest motiv s'au născut tulburări între preoțime și în popor, care au fost împrăsciate din partea garnizoanei. Ablegatul a trebuit să plece.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Paris, 28 Ianuarie n. Întru amintirea alegerilor din anul trecut au arangiat boulangistii un banchet, care a decurs fără nici un incident. E de observat, că s'au ridicat toasturi numai pentru Boulanger și Rochefort, ear' pentru Dillon nici unul.

București, 28 Ianuarie n. Din alegerile parțiale a rezultat un succes eclatant al guvernului.

Massanah, 28 Ianuarie n. Marșul de explorare al generalului Orero la Aduah a succedut pe deplin.

Lemberg, 28 Ianuarie n. După o scire din Varșovia se va începe în curând în patru districte rusești de graniță clădirea mai multor casarme nouă mari.

Belgrad, 28 Ianuarie n. „Male Novine“ răspândește scirea alarmătoare, că Sârbia se pregătește de războiu contra Bulgariei. Guvernul desminte scirea, afirmând, că numai fortificarea Zaitar-ului este adevărată. Causa acestei sciri alarmătoare se vede a fi convocarea profesioniștilor din Belgrad, aparținători rezervei antea.

Bibliografie.

„Familia“. Apare în fiecare Duminică în Oradea-mare. Proprietar, redactor și editor Isosif Vulcan. Anul XXVI. Nr. 2 dela 14/26 Ianuarie 1890. Cuprinsul: Nemulțumitorului i-se ia darul, anecdotă de Ioan Creangă. — Freamet de frunze, poesie de Traian H. Pop. — Cultura, cărțile: „Corvina“, tractat istoric-literar de V. Babeș (urmare). — Cartea amorului. — Teatru pentru copii. Piesă de decorație: Rosa din spini (după basmul „Dornröschen“), de Sofia Vlad-Radulescu. — Doine și hore de pe Murș, culesse de Aurel. — Salon: Hâr! Mâr! — de Gr. Maruteanu. — Portocale, ilustrațiune. — Bonboane. — Literatură și arte. — Teatru și muzică. — Biserici și școală. — Ce e nou. — Carneval. — Oglinda lumii. — Higienă. — Posta redacțiunii. — Călimdarul săptămânii.

Extrase din „Budapesti Közlöny“.

Licitatiuni:

— 10 Aprilie st. n. a. c. imobilele Catalinei Vasching, în Secean, decătră judecătoria cerc. din Madoș.

— 10 Februarie st. n. a. c. imobilele lui Mihail Bakó, în Bouțarul-de-sus, decătră judecătoria cerc. din Hațeg.

— 23 Februarie st. n. a. c. imobilele Catalinei Drassits decătră tribunalul reg. din Neoplanta.

— 15 Februarie st. n. a. c. proprietățile comunei bisericesci din Durlaş decătră tribunalul reg. din Elisabetopol.

— 15 și 18 Martie st. n. a. c. imobilele lui George Baki, în P. Földvár, decătră judecătoria cerc. din Oroșhaz.

— 5 Martie st. n. a. c. imobilele Bertei Csécs, în Murș-Bogat, 6 Martie st. n. a. c. imobilele lui Stefan Menasági, în Agribiciu, decătră tribunalul reg. din Turda.

— 7 Februarie st. n. a. c. imobilele lui Ioan Jorgovan, în Kétfél, decătră judecătoria cerc. din Vinga.

Concursuri în provincie:

— Contra Eduard Szalay în Oradea-mare. Coners. cms. Stefan Jelentsik, massa crt. Dr. Emeric Fazekas. Term. de ins. 15 Martie a. c., procd. de licuid. 9 Aprilie a. c.

— Contra Rosa Orbán nasc. Baeso în Vesteu. Coners. cms. Sava Miskovic, massa crt. Alexie Kolozsvary. Term. de ins. 3 Martie a. c., procd. de licuid. 18 Martie a. c.

Posturi vacante:

— Un post de jude la judecătoria cerc. din Hunedoara. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente.

— Un post de scriitor la judecătoria cerc. din Orăștie. A se adresa în patru săptămâni la autoritățile competente.

— Un post de magistru postal în Solnoc prelungă cauziune de 400 fl. în bani gata. Salariul împreunat cu acest post e de 800 fl., paușale de tren 1000 fl., de pachet 50 fl., de cancelarie 140 fl. și amnauare 12 fl. A se adresa în trei săptămâni la direcțiunea postală în Budapesta.

— Un post de practicant în drept cu diurnă la tribunalul reg. din Pestvidék. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente.

— Un post de subnotar la tribunalul reg. din Beregszász. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente.

Călimdarul zilei.

17/29 Ianuarie 1890.

Julian: Antoniu.
Gregorian: Francisc.

Soarele: răsare 7.31, apune 4.56

Buletin meteorologic.

Sibiu, 28 Ianuarie, 6 ore dimineața.

Presiunea atmosferică în mm. (Mediul lunar 726.9.)	Diferența din preajmă	Temperatura aerului la ora 8	Maximul și minimul temperaturii	Direcția vântului
718.5	-8.5	+4.2	+5.6 -0.3	V

Din țeară, 23 Ianuarie, 7 ore dimineața.

Stațiunile:	Presiunea atmosferică în mm.	Temperatura aerului la ora 8	Vântul direcția și tăria
Budapesta	763	+1.2	NV 4
Sătmăr	760	0.0	V 5
Cluj	760	-0.3	V 6
Orșova	760	+4.3	N 3
Timișoara	762	+1.0	N 4
Arad	762	+0.3	NV 4
Panciova	762	+1.6	NV 3

Sosiți în Sibiu.

La 28 Ianuarie n.

Hotel „Neurhrer“. W. Herber din Budapesta; Singer, Munesan, K. Kohn din Viena, toți comercianți.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Abonament. Abonament 75.

Mercuri, în 29 Ianuarie 1890:

Pentru a treia-ora:

„Nigeris Reise nach Paris“.

Farsă originală cu cântece în 5 tablouri, de Ed. Pötzl și L. Anthony. — Muzică de Hans Krenn

Economic.

Expoziția agricolă din Viena. Pentru promovarea participării la expoziția agricolă din Viena, ministrul de agricultură reg. ung. a fost prelininat în buget 20.000 fl. Ministrul contele Szapary, după-cum se sună va propune în casa deputaților urcarea aceste sume la 35.000 fl.

Morile unite ale băncii de credit ungare au avut în anul trecut un câștig curat de 55.000 fl. În 1888 rezultatul a fost de 7043 fl.

Nisunițele politice-comerciale ale României. Reproducem din „Pester Lloyd“ dela 26 l. c. n. următoarea notiță privitoare la politica comercială a României: Triest și Fiume ca porturi libere întrețin cu cele mai multe state ale Europei un comerț mai mult sau mai puțin viu și așa și cu România, anume în mărfini coloniale acela nu a fost neînsemnat. Ca nefind de proveniență austro-ungară au mers astfel de mărfuri în România provădute cu un atestat, care a confirmat acest fapt. În fine însă li-s'a împărțit reprezentanților României din străinătate îndrumarea, de a nu mai da astfel de atestate negative, așa că acum mărfurile ce sosesc din Triest sau Fiume, dacă și sunt de proveniență străină, de acum înainte, întrucât acele nu sânt libere de vamă, nu mai sânt supuse ca mai demult tarifului convențional, ci tarifului autonom.

Importul de făină și pâne al Franței. În timpul mai nou importul de făină și de pâne al Franței s'a urcat, și numai făină de seacă s'a importat în măsură mai mică. Dintre toate țările Ungaria provee în prima linie Franța cu mai multă făină. În primele unsprezece luni ale anilor 1887, 1888 și 1889 s'a importat în Franța făină de grâu: din Belgia: 21.968 m. m. metriche în 1887, 47.729 m. m. în 1888 și 51.935 m. m. metriche în 1889; din Germania: 1111 m. m. în 1887, 10.281 m. m. în 1888 și 42.479 m. m. metriche în 1889; din Austro-Ungaria: 110.024 m. m. metriche în 1887, 156.864 m. m. în 1888 și 175.077 m. m. metriche în 1889; din alte state: 28.574 m. m. în 1887, 28.784 m. m. în 1888 și 19.308 m. m. metriche în 1889. Laolaltă: 165.677 m. m. în 1887, 243.668 m. m. în 1888 și 288.799 m. m. în 1889. Importațiunea de făină de grâu în Franța e foarte îngreunată, se plătesc 8 franci ca vamă după 100 chilogram.

Budgetul ministerului român pe exercițiul 1890—1891. Cetim în „Democrația“: Astăzi s'a împărțit deputaților budgetul ministerului de externe pe exercițiul 1890—1891. Prin acest budget s'a făcut un spor la cheltuieli în sumă de 47.800 prin adausul la lefurile șefilor de divizie și șefilor de birou din administrația centrală și înființarea încă a trei atașai de legațiune cu lea de 200 lei lunar și a doi copisti de clasa II, precum și un spor de 500 lei pe lună la lea delegatului guvernului în comisiunea europeană și mici sporuri de diurne la personalul de pe la diferitele legațiuni din străinătate. S'au făcut și următoarele reduceri: S'au redus dela 18.000 la 12.000 lei pe an cheltuielile de reprezentare ale titularului legațiunii din Atena. S'au mai redus 200 lei din 400 lei pe lună prevăduți pentru lea portarului și îngrijitorului dela legațiunea din Londra.

Prețul mărfurilor.

Piața din Mediaș, 23 Ianuarie. Grâu hectolitru fl. 5.50 până fl. 6.—; grâu mestecat fl. 4.50 până fl. 4.80 seacă fl. 3.70 până fl. 4.—; orșol fl. — până fl. —; ovășul fl. 2.40 până fl. 2.60; cucuruzul fl. 3.50 până fl. 3.75; semința de cânepă fl. 6.— până fl. 7.—; crumpele fl. 1.20 până fl. 1.50; melașul hectolitru fl. — până fl. 10.—; mazerea fl. 5.— până fl. 5.20; fasolea fl. 3.50 până fl. 3.75; linteia fl. — până fl. —; chiminul (seacăreana) fl. 45.— până fl. 50.—; sâu brut 100 chilogram fl. 20.— până fl. 24.—; lumini de sâu versate fl. 3.— până fl. 38.—, unsoreea de porc fl. 65.— până fl. 70.—; slănină fl. 4.— până fl. 50.—; cânepa fl. 38.— până fl. 40.—; fânul fl. 1.80 până fl. 2.20; săpunul 100 bucăți fl. 20.— până fl. 30.—; spiritul gradul 65 cr.; carnea de vită chilo — până 32 cr.; carnea de vițel 28 până 32 cr. carnea de porc — până 44 cr.

Piața din Brașov, 17 Ianuarie. Grâu hectolitru fl. 6.50, grâu mestecat fl. 4.30, seacă fl. 4.70, orșol fl. 5.15, ovăș fl. 3.—, cucuruzul fl. 3.80, melașul fl. 3.80 mazerea fl. 5.60, linteia fl. 7.50, fasolea fl. 4.—, crumpele fl. —, 90, carnea de vită chilo 36 cr., carnea de porc 44 cr., carnea de berbec 24 cr.

Țigul de rimători în Steinbrugh. În 25 Ianuarie n. s'a notat: ungurești bătâni gri 45.— cr. până 45 1/2 cr., ungurești gri, tineri 47.— cr. până 48 1/2 cr., de mijloc 46.— cr. până 47 1/2 cr., ușori 44.— cr., până 45.— cr., marfă țărănească, groa — cr., până — cr., de mijloc 44.— cr., până 54 1/2 cr., ușoară 42.— cr., până 45 1/2 cr., românești de Bakony gri 43.— cr., până 45 1/2 cr., transito de mijloc — cr., până — cr., transito ușori — cr., până — cr., transito sârbesci gri — cr., până — cr., transito de mijloc 47.— cr., până 48.— cr., transito ușori 47.— cr., până 47 1/2 cr., îngrășati cu ghindă — cr., până — cr., per 4 1/2, cumpărați dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 25 Ian. 1890.

Seminațe		Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.		Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până		dela	până
Grâu							
Bănățeneș nou		74	—	—	79	—	—
Grâu dela Tisa		78	8.45	8.50	79	8.55	8.60
Grâu de Pesta		78	8.40	8.45	79	8.50	8.55
Grâu de Alba-regală		78	8.45	8.50	79	8.55	8.60
Grâu de Bácska		78	8.45	8.50	79	—	—
Ungureș de Nord		74	—	—	75	—	—
Seminațe, vechi ori noue		Soiul	Calitatea per Hect.		Prețul per 100 chilogr.		
					dela	până	
Săcară				70—72	7.90	8.10	
Orz		Nutreț de vinars		60—62	6.50	6.85	
		de bere		62—64	7.15	8.—	
Ovăș		—		64—66	8.40	10.—	
Cucuruz (porumb)		bănăț.		89—41	7.50	7.85	
		de alt soiul		75	5.05	5.10	
Meiu		—		78	5.—	5.05	
Hrișcă		—		—	5.—	5.25	
Mară pe termin.	Grâu	de primă.		8.88		8.40	
		de toam.		7.75		7.77	
	Cucuruz	Maiu-Inn.		5.07		5.09	
		Aug.Sept.					
	Ovăș	de primă.		7.46		7.48	
		de toam.					
Produse diverse		Soiul			Oursul		
					dela	până	
Prețul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Lucernă ungurească			55.—	60.—	
	"	franceză			—	—	
	"	italiană			—	—	
	"	roșie			88.—	41.—	
	Oleu de rap.	rafinat			43	50	44
	Oleu de in				—	—	
	Uns. de porc	dela Pesta			53.—	53.25	
	"	dela țeară			—	—	
	Slănină	sventată			41.—	41.50	
	"	afumată			51.—	51.50	
	Său				32.—	32.50	
	Prune	din Bosnia, în buți			—	—	
	"	din Sârbia, în saci			11	75	12
	Lictiar	slavon, nou			20.—	20.50	
		bănățeneș			—	—	
Nuci	din Ungaria			—	—		
Gogoși	ungureș			—	—		
	sârbesci			—	—		
Miere	brută			29	—	30	
	galbină străcunată			31.—	32.—		
Ceară	de Rosenau			119	—	120	
Spirit	brut			12.75	13		
	Drojiuțe de spirit			15.25	15.75		

Publicațiune.

Nr. 1286/1890.
Vicecomite.

[840] 2-3

Se publică prin aceasta, că: pășunea comunei Hașag cu suprafață de 627 jugere 1100⁰ se ardează pe calea licitațiunii publice în cancelaria comunală în 15 Februarie 1890, cu începerea arândii din 1 Martie a. c. până în 1 Martie 1891.

Prețul strigării e de 1500 fl. val. austr., licitanții vor depune anticipand 10% în numerar efectiv.

Alte condițiuni se pot vedea în tot timpul în cancelaria comunală.

Hașag, în 22 Ianuarie 1890.

Primăria comunală.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

INSTITUT TIPOGRAFIC DIN SIBIU

recomandă:

DICTIONAR

român-german și german-român

Sab. Pop. Barciannu,
odin. paroch gr.-or. în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat

de
Dr. D. P. Barciannu.

Partea I. Română-germană.

704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Partea II. Germană-română.

1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depozit general

pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin poștă 20 cr. v. a. de exemplar.

A ieșit de sub tipar:

Comasările

de

IOAN CORNEA,

inginer diplomat.

Prețul unui exemplar 15 cr. v. a.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Publicare de licitațiune.

Pentru asigurarea furnisării petrișului (prundului) de lipsă în anul 1890 pe toate drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală ce se va ține prin oferte scrise și închise în 15 Februarie 1890 la 9 oare a. m. la vicecomitele comitatului Sibiiu în edificiul comitatului.

Se provoacă deci toți aceia, care doresc a întreprinde această liferajie, a-și subșterne ofertele lor vicecomitelui comitatului cel mult până la ora amințită a zilei defipte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târziu, precum și telegramele întrate ori-și-când nu se vor lua în considerare.

Pe cuvertul ofertului provădut cu 5 sigile și timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părți de drum, la care se refere ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formularul și conspectul de împărțire, care ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebuie să se alăture cuitanța despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebuie să se constite cel puțin din 5% dela suma prețurilor, care le promite oferentul după cantitatea de petriș pusă în conspectul de împărțire, care servește de basă la pertractare.

Bani gata sau obligațiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărțirea petrișului de furnisat, contractul de furnisare, condițiunile specifice, formularul de ofert și conspectul de împărțire ce trebuie alăturat acesteia, se pot ceti, respective primi la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă, odaia Nr. 39) în oarele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 21 Ianuarie 1890.

Vicecomitele comitatului Sibiiu:

Thalmann m. p.

Institutul tipografic în Sibiiu.

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

1. **Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. **Piperuș Petru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. **Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. **Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. **Fica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. **Îndrăgășul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. **Blăstem de mamă.** Legenda populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. **Bunica** de Bojena Nemeová, tradusă din limba boemă de Prof. dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. **Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
20. **Un pețitor îndrăgășit.** Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. **Prietenul meu Vântură-Teară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. **Scăpăratoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. **Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. **Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. **Sgârcitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. **Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. **Nusciul-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. **Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. **Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. **Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. **Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. **Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. **O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. **Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbiționiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. **Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vândătorilor, se dă rabatul cuvenit.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1889.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teliuș					Teliuș—Arad—Budapesta					Copsa mică—Sibiu				
	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren mixt		Tren accelerat	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren mixt		Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane		Tren mixt	Tren de persoane	Tren mixt							
Viena	3.40	8.—	8.—		București	7.35		*4.40		Viena		11.—	3.40	Teliuș	11.24	3.—	1.42	Copsa mică		2.05	4.35			
Budapesta	9.20	2.—	3.10	6.10	Predeal	12.50		9.12		Budapesta	7.40	9.30		Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32	Șeica mare		2.36	5.05			
Szolnok	11.18	4.05	7.22	9.28	Timiș	1.19		9.41		Szolnok	10.42	12.38		Vințul de jos	12.30	4.10		Loameș		3.22	5.46			
P. Ladány	12.57	5.46	5.52	11.38	Brașov	1.55		10.17		Arad	3.58	5.26		Șibot	1.01	4.43		Oca		3.4	6.17			
Oradea mare	2.22	7.01	8.46	1.51	Feldioara	2.15	4.54	7.07			2.17	4.29	6.06	Orăștia	1.32	5.13		Sibiu—Copsa mică						
Vărad-Velenceze	2.30	7.11	9.18	2.11	Apatia	2.47	5.37	7.44		Glogovaț	2.37	4.41	6.18	Simeria (Piski)	2.03	5.47		Sibiu		7.35	9.50			
Fugyi-Vásár ely			9.27	2.19	Agostonfalva		6.15	8.09		Gyorok	3.37	5.05	6.43	Deva	2.52	6.27		Oca		8.02	10.14			
Mező-Telegd	3.—	7.41	10.21	2.55	Homorod	3.56	7.31	9.07		Pauliș	4.05	5.17	6.55	Branicica	3.28	6.54		Loameș		8.30	10.40			
Rév	3.31	8.16	11.38	3.38	Hașfalău		9.09	10.34		Radna-Lipova	4.27	5.28	7.14	Ilia	3.55	7.20		Șeica mare		9.05	11.10			
Bratca			12.16	4.01	Sighișoara	5.28	9.33	10.20		Conop		6.05	7.46	Gurasada	4.08	7.32		Copsa mică		9.34	11.55			
Bucia			12.54	4.28	Elisabetopol	5.57	10.02	11.09		Bérvava		6.23	7.57	Zam	4.44	8.03								
Ciucia	4.24	9.05	1.57	4.49	Mediaș	6.19	11.04	11.35		Soborșin		7.20	8.42	Soborșin	5.30	8.38								
Huiedin	4.52	9.35	3.11	5.31	Copsa mică	6.34	11.24	11.59		Zam		7.55	9.11	Bérvava	6.27	9.27								
Stana			3.40	5.40	Micăsasa	6.35	11.39	12.15		Ilia		8.47	9.55	Conop	6.47	9.46								
Aghiriș			4.15	6.12	Blaj	7.09	12.30	12.43		Branicica		9.11	10.18	Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35	Cucerdea		3.05	10.20	3.25		
Ghirbău			4.36	6.24	Crăciunel		12.45	12.55		Deva		9.42	10.37	Pauliș	7.43	10.34	6.01	Cheța		3.35	10.50	3.53		
Nădășel	5.49		4.55	6.38	Teliuș	7.42	1.13	1.07		Simeria (Piski)		9.59	10.53	Gyorok	7.59	10.50	6.44	Ludoș		3.51	11.11	4.15		
Cluj	6.02	10.35	5.26	6.56	Aiud	8.05	2.18	2.11		Orăștia		11.—	11.39	Glogovaț	8.28	11.16	7.27	M.-Bogat		4.06	11.20	4.41		
Apahida	6.14	11.02		7.15	Vințul de sus		2.48	2.33		Șibot		11.29	12.01	Arad	8.42	11.30	7.44	Cipeu-Iernut		4.43	11.57	5.23		
Ghiriș	7.28	12.44		7.48	Uioara		2.56	2.40		Vințul de jos	8.55	12.19	12.45	Szolnok	9.20	12.05		Kerelő-Sz.-Pál		4.58	12.12	5.44		
Cucerdea	7.52	1.27		9.13	Cucerdea	8.32	3.14	2.46		Alba-Iulia				Budapesta	2.21	5.10		Nireșteu		5.21	12.36	6.03		
Uioara		1.84		10.12	Ghiriș	9.—	4.01	3.27		Teliuș	9.54	1.06	1.24	Viena	6.—	8.15		Șorheiu		5.40	12.55	6.27		
Vințul de sus		1.42		10.19	Apahida		5.28	4.47							1.40	6.05		Reghinul-săs.		6.—	4.58			
Aiud	8.21	2.07		10.45	Cluj	10.21	5.56	5.08		Simeria (Piski)—Petroșeni				Petroșeni—Simeria (Piski)						7.35	7.—			
Teliuș	8.38	2.26		11.34		10.41	6.45	5.32		Simeria	6.47	11.54		Petroșeni		9.36	4.26	Reghinul-săs.			8.25	8.—		
Crăciunel		3.11		12.11	Nădășel		7.06	8.36		Streiu	7.40	12.37		Banița	10.17	5.12					10.—	9.49		
Blaj	9.18	3.24		12.29	Ghirbău		7.22	9.02		Hațeg	8.51	1.28		Crivadia	10.58	5.55		Șorheiu		6.45	12.15	10.20		
Micăsasa		3.54		1.10	Aghiriș		7.37	9.32		Pui	10.02	2.23		Pui	11.42	6.41		Nireșteu		7.05	12.35	10.39		
Copsa mică	9.36	4.09		1.80	Stana		8.03	10.11		Crivadia	11.02	3.11		Hațeg	12.23	7.26		Kerelő-Sz.-Pál		7.28	12.58	11.02		
Mediaș	10.08	4.39		2.14	Huiedin	11.54	8.24	6.43		Banița	11.50	3.58		Streiu	1.12	8.14		Cipeu-Iernut		7.50	1.19	11.23		
Elisabetopol	10.32	5.11		2.54	Ciucia	12.24	9.04	7.12		Petroșeni	12.30	4.25		Simeria	1.51	8.50		M.-Bogat		8.23	1.49	11.53		
Sighișoara	11.07	5.45		3.38	Bucia		9.20	12.50										Ludoș		8.31	2.02	12.06		
Hașfalău		6.12		4.07	Bratca		9.37	1.19		Arad—Timișoară				Timișoară—Arad				Cheța		9.12	2.18	12.22		
Homorod	12.31	7.32		5.54	Rév	1.03	9.55	7.51	2.—	Arad	6.12	4.12		Timișoară	6.25	1.15		Cucerdea		9.44	2.46	12.50		
Agostonfalva		8.17		6.39	Mező-Telegd	1.29	10.20	8.17	3.04	Aradul nou	6.36	4.38		Mercizfalva	7.19	2.04								
Apatia	1.20	8.37		7.13	Fugyi Vászár hely		10.47	3.36		Németh-Ságh	7.01	5.01		Orcizfalva	7.46	2.26								
Feldioara	1.40	9.06		7.45	Vărad-Velenceze		10.57	3.52		Vinga	7.30	5.29		Vinga	8.15	2.56								
Brașov	2.14	9.45		8.82	Oradea-mare	1.54	11.04	8.42	4.03	Orcizfalva	7.55	5.47		Németh-Ságh	8.36	3.18								
Timiș	2.34			*5.32	P. Ladány	3.20	1.19	10.08	7.30	Mercizfalva	8.18	6.04		Ara l nou	9.11	3.51								
Predeal	3.49			6.15	Szolnok	5.—	3.31	11.51	11.51	Timișoară	9.04	6.50		Arad	9.27	4.05								
București	9.30			6.47	Budapesta	7.15	6.30	1.55	9.55	Ghiriș—Turda				Turda—Ghiriș										
*) Circulează numai până în 15 Noemvrie c. n.					Viena	1.40	1.40	7.15		Ghiriș	9.33	4.19		Turda	8.29	3.19								
									Turda	9.54	4.40		Ghiriș	8.50	3.40									
Murș-Ludoș—Bistrița					Bistrița—Murș-Ludoș					Sighișoară—Odorheiu					Odorheiu—Sighișoară					Uniedoară—Simeria (Piski)				
Murș-Ludoș				4.30	Bistrița				8.—	Sighișoară			6.05	Odorheiu		6.—		Uniedoară				9.30		
Tagu-Budatelic				7.27	Tagu-Budatelic				6.49	Odorheiu			9.12			8.56		Cerna				9.56		
Bistrița				11.—	Murș-Ludoș				9.25									Simeria (Piski)				10.11		
Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte																								